

Päiväys: 29.9.2000
Diaarinumero: 1195R0022-53

Fingrid Oyj
PL 530
00101 Helsinki

Asia TÄYDENTÄVÄ LAUSUNTO 400 KV VOIMANSIIRTOJOHDON
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMAAN KOSKIEN
UUTTA LINJAUSVAIHTOEHTOA

Hankevastaava

Fingrid Oyj, PL 530, 00101 Helsinki

Ympäristökeskus antoi lausunnon asiakohdan arviointiohjelmasta 26.7.2000. Joissakin kannanotoissa tuotiin esille selvitettäväksi muitakin vaihtoehtoja kuin arviointiohjelmassa esitetyt. Yhteysviranomaisen piti esitetyistä muista vaihtoehtoista vartenotettavimpana Yli-Olhavan kylätoimikunnan esittämää vaihtoehtoa, jossa linja kulkisi Ii- ja Simojoen välillä nykyisten vaihtoehtojen länsipuolella.

Fingrid Oyj on laati tämän jälkeen tarkennetun ehdotuksen YVA-menettelyssä tarkasteltavasta uudesta vaihtoehdosta. Yhteysviranomaisen pyysi vaihtoehdosta lausunnot, minkä lisäksi pidettiin yleisötilaisuus Iin Nätteporissa keskiviikkona 30.8.2000. Yleisötilaisuuteen osallistui 28 ihmistä. Yleisötilaisuudesta ja mielipiteiden esittämismahdollisuudesta kuulutettiin Rantapohjassa ja Pohjolan Sanomissa.

Uudesta reittivaihtoehdosta jätettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 25 lausuntoa ja mielipidettä. Yhteysviranomaisen on laatinut näistä oheen yhteenvedon. Kannanotoista on saatavissa arviointia palvelevia näkökohtia.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointimenettelyssä on tällä hetkellä tarkasteltavana verraten monipuolisesti erilaisia linjausvaihtoehtoja, joista mikään ei ole saanut varauksetonta kannatusta. Jokaiseen linjaukseen on esitetty saaduissa lausunnoissa ja mielipiteissä kritiikkiä. Yhteysviranomaisen odottaa, että arviointimenettely tuo lisävaloa haitattomimman ratkaisun löytymiseksi. Yhteysviranomaisen ei katso enää tarpeelliseksi tässä yhteydessä uusien vaihtoehtojen selvittämistä ja niistä kuulemista, vaan arviointimenettelyn edistyessä on saatavissa tietoa nykyisten vaihtoehtojen riittävydestä ja käyttökelpoisuudesta mahdollista uutta 400 kV:n voimajohtoa varten. Yhteenvedonomaaisesti voidaan todeta, että vaikutukset on selvitettävä luontoon, rakennettuun ympäristöön, kulttuuriperintöön (ja muuhun maankäyttöön, mm. virkistyskäyttöön) ja maisemakuvaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Seuraavassa yhteenvedo lausunnoista ja mielipiteistä.

1. Lapin ympäristökeskus

Uusi vaihtoehto on hyvä ottaa mukaan selvitettävien reittivaihtoehtoihin. Useampien, toisistaan poikkeavien vaihtoehtojen vaikutusten arviointi lisää menettelyn luotettavuutta.

Lisäksi vaihtoehdolla tutkitaan Nikkilänaavan Natura 2000 suojelualueverkostoehdotuksen kiertäminen eteläpuolelta.

2. Lapin Liitto

Esitetty uusi reittivaihtoehto kulkee Lapin voimassa olevassa seutukaavassa metsätalousalueella sekä maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ja valtuuston hyväksymässä Länsi-Lapin seutukaavassa maa- ja metsätalousalueella sekä maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen. Pääsääntöisesti olisi pyrittävä sijoittamaan uudet voimajohdot vanhojen johtojen yhteyteen, jolloin vähennetään johtojen yhteistä aluetarvetta ja usein myös ympäristöhaittoja. Lapin liitolla ei ole huomautettavaa ko. vaihtoehdon lisäämisestä arviointiohjelmaan.

3. Tielaitos, Lapin tiepiiri

Tiepiirillä ei ole uutta huomautettavaa asiassa.

4. Oulun kaupunki, Pohjois-Pohjanmaan museo

Yli-iin kunnan alueella Jakkukylän ja Maalismaan välisellä alueella reittivaihtoehto kulkee rakennetussa ympäristössä, jossa on vuosina 1993 ja 1998 julkaistujen inventointien mukaan useita seudullisesti ja paikallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Lausuntopyynnön mukana olevan kartan suuresta mittakaavasta johtuen reittivaihtoehdon alueella olevia kohteita on vaikea tarkasti määritellä. Reittivaihtoehdon kohdalla näyttäisi kartan mukaan olevan ainakin yksi alueellisesti arvokas kohde Iijoen etelärannan puolella Lallinsuvannon kohdalla: HAVULA (Yli-Iin rakennusinventointi osa III Jakkukylä, Ympäristötaito Oy 1998). Kohde tulisi ottaa huomioon voimalinjan reittivaihtoehtoa suunniteltaessa.

5. Kiimingin kunta

Uusi vaihtoehto on esitetty Yli-Iin Maalismaalta pohjoiseen. Maalismaalla esitetty linja yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn A-vaihtoehtoon ja koskee siten Kiimingin aluetta. A-vaihtoehto kulkee Kiimingissä kirkonkylän ja Jäälän taajamien välillä Kuusamontien ja Ijoen yli. Uusi linja kahden entisen rinnalla kasvattaisi johtoaukeaa yli 100 metriä leveäksi. Jääli ja kirkonkylä on yhtenä Oulun seudun kasvusuuntana tiivistyvän rakentamisen aluetta. Vaihtoehto tulisi olemaan huomattava haitta sekä maisemalle että taajamien maankäytölle vaikeuttaen oleellisesti kaavoituksen toteuttamista sekä kirkonkylän että Jäälän asemakaava-alueilla.

Uusi vaihtoehto voi olla ratkaisu suunnittelualueen pohjoisosassa, mikäli esitettyä vaihtoehtoa jatketaan niin, että se yhtyy C-linjaukseen (karttaliite 2).

6. Ylikiimingin kunta

Uusi reittivaihtoehto ei anna aihetta muuttaa Ylikiimingin kunnan aikaisemmin asiasta antamaa lausuntoa.

7. Yli-Iin kunta

Uusi reittivaihtoehto on sijoitettu Yli-Iin kohdalla Jakkukylän alueelle ja se ylittäisi Iijoen Räihänniemen kohdalta. Jakkukylän alueelle on laadittu osayleiskaava, joka on hyväksymisvaiheessa. Osayleiskaavassa on osoitettu Räihänniemeen ja vastakkaiselle ranta-alueelle loma-asuntorakennuspaikkoja ja vakituisten asuntojen rakennuspaikkoja.

Jakkukylän Räihänniemen ja sen vastaisen rannan kohta ei sovellu johdon sijoituspaikaksi, vaan alue tulee käyttää osayleiskaavan osoittamaan käyttötarkoitukseen. Johtoreitin paikkaa valittaessa tulee huomioida Yli-Iin alueella olevat tehdyt selvitykset ja maankäytön suunnitelmat. Johtolinja on tarkoituksenmukaista sijoittaa Iin puolella olevaan johtokanavaan, joka aiheuttaa kokonaisvaikutukseltaan pienimmän haittavaikutuksen ympäristöön.

8. Iin kunta

Uusi linjausvaihtoehto on aikaisemmin esitettyjä vaihtoehtoja parempi ratkaisu. Se kulkee Iin kunnan alueella pääasiassa asumattomilla alueilla, jolloin asutukselle ei ole linjauksesta haittaa. Tarkennettu linjausvaihtoehto ei myöskään häiritse luonnonsuojelualueita eikä loukkaa merkittävästi kulttuuri-, maisema- tai muita maankäyttöarvoja. Kunnanhallitus on jo aikaisemmin todennut, että tulee selvittää linjojen yhdistäminen samoihin pylväisiin ja tässä tapauksessa suunnitellun 400 kV:n ja vanhan linjan rakentaminen samoihin pylväisiin, jolloin aukon tarve pienentyisi oleellisesti ja myös haitat vähentyisivät kahteen vierekkäiseen linjaan verrattuna.

9. Kuivaniemen kunta

Kunta kannattaa aiemmin esillä ollutta linjausta, sillä ehdolla, että linjat voidaan sijoittaa teiden ja jokialueiden vaikutuspiirissä päällekkäin. Tällöin muodostuva maastokäytävä säilyisi kapeana ja arvokkaita ranta-alueita jäisi mahdollisimman vähän linjan alle.

10. Simon kunta

Pitää edelleenkin parhaana vaihtoehtona nykyistä vaihtoehtoa.

11. Keminmaan kunta

Ei huomautettavaa uudesta reittivaihtoehdosta.

12. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri

Karttatarkastelun ja maastotuntemuksen perusteella alkuperäinen kylätoimikunnan reittiehdotus on kaikista YVA-menettelyssä selvittäväksi esitetyistä linjausvaihtoehdoista ympäristövaikutuksiltaan huonoin. Voimalinja kulkisi useiden luonnontilaisten suojalueiden sekä maisemallisesti herkkien jokilaaksojen kautta uutta reittiä pitkin. Kaikki entiset johtolinjat jäisivät paikoilleen.

Fingrid Oyj:n tarkennetun ehdotuksen ympäristövaikutukset ovat myös suuria. Uutta linjausta on yhteensä yli 30 km. Erityinen maisemahaitta syntyisi jokien ylityskohdissa. Iijokivarsi on kauttaaltaan asuttua ja Kuivajoen linjaus kulkee joen maisemallisesti arvokkaimman kohdan ylitse. Simon Nikkilänaavan suojelalueen maisemaa linjausvaihtoehto rikastuttaisi jo toisella suurella voimalinjalla.

Luonnonsuojelupiiri pitää esitettyjen lisävaihtoehtojen selvittämistä tarpeettomana. Piiri korostaa 0-vaihtoehdon ja olemassa olevien maastokäytävien ja rakenteiden hyödyntämistä. Linnustollisesti ja maisemallisesti tärkeillä alueilla (suojelualueet, jokilaaksot) tulee selvittää maakaapeleiden käyttömahdollisuutta.

13. Olhavan kylätoimikunta

Uusi johto vaatii nykyistä 110 kV:n johtoa korkeammat pylväät ja leveämmän linjan, eikä se näin ollen mahdu nykyisen linjan paikalle. Linjaa ei tulisi leventää yhtään Olhavan kylään

päin, vaan uuden johdon tarvitsema lisätila tulee ottaa nykyisen 110 kV:n linjan itäpuolelta. Näin uuden voimajohdon rakentaminen ei häiritse Olhavan kylän asukkaita eikä rumentaisi kyläkuvaa.

14. Iin metsänhoitoyhdistys ry.

On otettava huomioon paikallisten asukkaiden mielipide ja erityisesti maa- ja metsätaloudelle aiheutuvat haitat. Voimalinja vähentää metsämaan pinta-alaa, pirstoo vielä pienemmiksi jo pienet metsäpalstat. Linjojen vierelle jäävät tilkut ovat vaikeita hoitaa erikseen. Mahdollinen uusi johto on rakennettava entisen yhteyteen joko päälle tai vierelle. Vaihtoehto A (ei uusi vaihtoehto) on kannatettava sen kulkiessa entisen linjan mukaisesti.

15. Pohjois-Iin Eränkävijät ry:n johtokunta

Uusi reittivaihtoehto kulkee Pohjois-Iin Eränkävijöiden metsästysalueen halki. Voimalinja pirstoisi yhtenäisiä metsäalueita ja vaikuttaisi kielteisesti alueen eläimistön elinympäristöön. Voimalinjat ovat merkittävä lintukantoja verottava tekijä. Metsäkanalintukanta on ollut huolestuttavasti laskussa. Alueellamme pesii myös mm. metsähanhia ja joutsenia. Vastustamme uutta reittivaihtoehtoa, uusi johto tulisi sijoittaa jo rakennettujen voimalinjojen yhteyteen eikä puhkaista uutta linjaa rakentamattomaan maastoon.

16. Pentti Halttu

Olhavan kylätoimikunnan ehdotus on paras. Linjaus halkoo asumaton kairaa, jolloin haitat ihmisille ja Natura 2000 -alueille ovat vähäisimmät. Meitä lähellä on jo nyt 400 kV -linja, joten emme hyväksy vaihtoehto A:ta. Ukonilmat ovat huomattavasti voimistuneet linjan rakentamisen jälkeen. Kahden vuoden aikana ukkonen on rikkonut mm. 6 puhelinta, videon, cd-soittimen, uuden television ja tietokoneen. Rahalliset menetykset ovat olleet n. 20 000 mk. Puhelinkorjaajat totesivat heinäkuussa, etteivät puhelimet tule kestäämään, koska ukkonen on niin voimakas tässä voimalinjan läheisyydessä. Salammat ovat useamman kerran käyneet puhelin- ja sähköjohtoja pitkin talon sisällä polttaen johdot ja seinää. Tulipaloilta on säästyty vain hyvällä onnella ja sillä, että kotia ei ole jätetty yksin.

17. Kari Tuomela

Uusi vaihtoehto on paras, se kulkee asumattomien alueiden halki, haitat jakaantuvat useamman henkilön kannettaviksi, uuden vaihtoehdon mukainen linjaus on lyhyempi. Jos kuitenkin valitaan jokin aiemmin esitetty vaihtoehto, niin paras on vaihtoehto, jossa linja kulkee Yli-Iistä Kaihuan järven itäpuolelta ja se yhtyy vanhaan linjaan vasta Kuivaniemen puolella, eikä Ala-Seppälässä kuten tähän asti on esitetty. Tällöin linja kulkisi suurimmaksi osaksi valtion maita pitkin.

18. Soili Vuotila

Vastustaa uuden reittivaihtoehdon rakentamista, koska se liittyy vaihtoehtoon A, jolloin linja halkaisee omistamansa metsäosan Kiimingin Alakylässä. Vaihtoehto A ja tätä kautta uuden vaihtoehdon alueella maanomistajat ovat jo tarpeeksi luovuttaneet maitaan voima- ja sähkölinjojen rakentamiseen. Uuden vaihtoehdon ja A-vaihtoehdon haitat ovat paljon suuremmat Kiimingin kunnan ja Oulun kaupungin asukkaille kuin pienelle Yli-Olhavan kylälle.

19. Antero Siurua ja 143 allekirjoittajaa

Vastustavat uutta vaihtoehtoa seuraavin perustein: Uusi voimalinja halkoo monen allekirjoittaneen metsäpalstoja ja näin pienentää metsästä saatavia tuloja. Voimalinja kulkisi

luonnontilaisten maisemien halki vähentäen maiseman ja maapohjan arvoa. Lähikuukausina hyväksyttävään Jakkukylän osayleiskaavaan ei ole merkitty voimalinjaa. Uusi linja vähentäisi Jakkukylän vetovoimaisuutta ja hyvää rakennuspohjaa. Pidämme parhaana vaihtoehtona B-vaihtoehtoa ja toisena A-vaihtoehtoa.

20. Henni Jaara ja 146 allekirjoittajaa

Vastustavat uutta reittivaihtoehtoa seuraavin perustein. Uuden vaihtoehdon mukainen linjaus halkoisi Jakkukylän asutustaajaman, jolloin menisi usea asuin- ja lomakiinteistöjen rakennuspaikka, jotka ovat Jakkukylän osayleiskaavaan merkittyjä. Maalismaan asuinalue on hyvin tiheään rakennettu. Sekä Jakkukylään että Maalismaalle on usean vuoden ajan ollut tulossa uusia paluumuuttajia ja kylät ovat erittäin elinvoimaisia. Linja olisi kova takaisku alueen ihmisille ja loma-asuntojen omistajille. Maalismaan ja Jakkukylän vaihtoehtoja pidämme mahdottomina. Ainoa hyväksyttävä on B- vaihtoehto (Yli-iin Kierikkiin).

21. Jorma Pakanen, Olli Paaso

Iin kohdalla käytännöllisin ja vähiten haittaa aiheuttava vaihtoehto olisi vaihtoehto B tai C. Vastustamme ns. Yli-Olhavan kylätoimikunnan ehdotusta mukailevaa vaihtoehtoa esim. metsätaloudelle ja ympäristölle aiheutuvien haittojen vuoksi. Kylätoimikunnan alkuperäinen ehdotus olisi hyväksyttävissä.

22. Niilo Sanaksenaho

Olhavan kylätoimikunnan ehdotus on paras vaihtoehto, koska Natura 2000 -alueita ei ole lähellä ja linjaus halkoo asumatonta kairaa. Vaikutukset ihmisille ja luonnonsuojelulle ovat vähäisimmät. Uusi vaihtoehto on huomattavasti parempi kuin A-vaihtoehto. Meitä lähellä on jo nyt 400 kV:n johto. Vaihtoehdon A myötä vakinaiseksi asunnokseni muuttuva "mökkini", ainoa omistamani asunto, tuhottaisiin. Mökin osoite on Oijärventie 1126 A, 95100 Kuivaniemi. Olen laittanut mökkini eläkepäiviäni varten talviasuttavaksi. En halua luopua eläkepäiviäni varten rakentamastani mökistä, vaikka ukkosen aiheuttamat vahingot kiusaavat kesäisin.

23. Pekka Kaleva ja 52 allekirjoittajaa

B-vaihtoehto on kannatettava seuraavin muutoksin: Hannusperällä ei poistuttaisi vanhalta linjalta, vaan suunta jatkuisi vanhan linjan vieressä ja Iijoki ylitetäisiin Pahkakosken yläpuolelta, jonka jälkeen käännyttäisiin luoteeseen. Tämän jälkeen uusi linja tavoittaisi jälleen linjan B. Näin menetellen linjan alle jäävän maan omistaisi suurimmaksi osaksi valtio (ks. liitekartta). Asutus ei olisi haittana. Iijoki on mahdollista ylittää myös Kierikin voimalaitoksen kohdalta.

A-vaihtoehto olisi ainoa vähiten haittaa tuottava suunta, koska kuljetaan jo olemassa olevan linjan vieressä. Iijoki on mahdollista ylittää nykyisen linjan vierellä. Sen sijaan uusi vaihtoehto on epäonnistunut, jota vastustamme. Linjan sijoituksella tuhottaisiin laajat metsänparannustyöt. Haittaa aiheutuisi ojen kunnossapitoon, ympäristöön sekä taloudellista menetystä yksityisille metsänomistajille. Saaduilla korvauksilla ei pystytä hankkimaan uutta metsämaata menetetyn tilalle.

24. Juhani Klasila ja 12 allekirjoittajaa

uusi voimalinja halkoo muihin vaihtoehtoihin verrattuna eniten asukkaiden jokapäiväistä toimintaa, se pirstoaa vielä melko ehjää aluetta ja vie osalta allekirjoittaneista kolme metsäpalstaa eli kaiken mahdollisen. Maanviljely, marjastaminen ja oleminen voimajohtojen vaikutuspiirissä on epämieluisaa. Maansa linjojen alle menettäneet joutuvat bisneksen

edessä ikuisiksi menettäviksi. Jos maansa linjan alle menettäneet voisivat laskuttaa kuten yleensä jatkuvasta vahingonteosta voidaan, voisi maapohjan luovutus olla jotenkin siedettävää. Tehtäköön uudet johdot olemassa olevien linjojen kylkeen tai alueille, joista löytyy eniten valtion maita ja Naturaan menetettyjä alueita.

25. Kalevi Kukkula

Aiemmin esitetyn lisäksi tuo esille seuraavaa: Maamme ei kuulu Naturaan, joten emme hyväksy kiertoa maamme kohdalla. 0-vaihtoehtoon jälkeen paras ratkaisu on se, että linja rakennetaan samoihin vanhoihin pylväisiin.

Lausunto nähtävillä

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa täydentävä lausunto on virka-aikana nähtävänä arviointimenettelyn ajan seuraavissa paikoissa: Haukiputaan, Iin, Keminmaan, Kiimingin, Kuivaniemen, Muhoksen, Oulun, Simon, Tornion sekä Yli-Iin ja Ylikiimingin pääkirjastoissa sekä vastaavien kuntien virallisella ilmoitustaululla.

Yhteysviranomaisen toimittaa hankkeesta vastaavalle arviointiohjelmasta jätetyt lausunnot ja mielipiteet. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa.

Luonnonsuojelupäällikkö

Eero Kaakinen

Ylitarkastaja

Tuukka Pahtamaa

TIEDOKSI

SITO-yhtiöt
Ympäristöministeriö
Haukiputaan kunnanhallitus
Iin kunnanhallitus
Keminmaan kunnanhallitus
Kiimingin kunnanhallitus
Kuivaniemen kunnanhallitus
Simon kunnanhallitus
Ylikiimingin kunnanhallitus
Yli-Iin kunnanhallitus
Tornion kaupunginhallitus
Oulun kaupunginhallitus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Lapin liitto
Oulun lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto
Lapin lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto
Tielaitos, Pohjois-Pohjanmaan piiri
Tielaitos, Lapin piiri
Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
Lapin TE-keskus
Museovirasto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Lapin ympäristökeskus

Alueelliset ympäristökeskukset
Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen osastot
Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus
Lapin metsäkeskus
Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri
Lapin luonnonsuojelupiiri
Syvämmaan luonto ry.
Lapin Lintutieteellinen yhdistys
Kemin Lintuharrastajat Xenus ry.
Kalevi Jokikokko
Ilpo ja Valde Koivuniemi
Antti Haataja
Matti Kulju
Vieno ja Jaakko Runtti
Kalle ja Liisa Runtti
Kalevi Kukkula
Sami ja Erkki Vaara
Heikki Jalonen
Kauko ja Veera Kuha
Sulo ja Hanna Vitikka
Pentti ja Marjo Vitikka
Sauli Hirsikoski
Eero Kehusmaa
Kari Tuomela
Yli-Olhavan kylätoimikunta/Iikka Pakonen ja Jarmo Paaso
Esa Ponto
Juha Marttila + muut
Antti Takkinen
Pentti Halttu
Esa Lehto (Jalmari Lehdon kuolinpesä)
Soili Vuotila
Niilo Sanaksenaho
Jouni Kokkonen
Heino Alatalo
Paavo Alasiurua
Matti Herva
Jorma ja Ulla Tuomela
Olhavan kylätoimikunta
Iin metsänhoitoyhdistys ry.
Pohjois-Iin Eränkävijät ry:n johtokunta
Antero Siurua
Henni Jaara
Jorma Pakonen
Olli Paaso
Niilo Sanaksenaho
Pekka Kaleva
Juhani Klasila